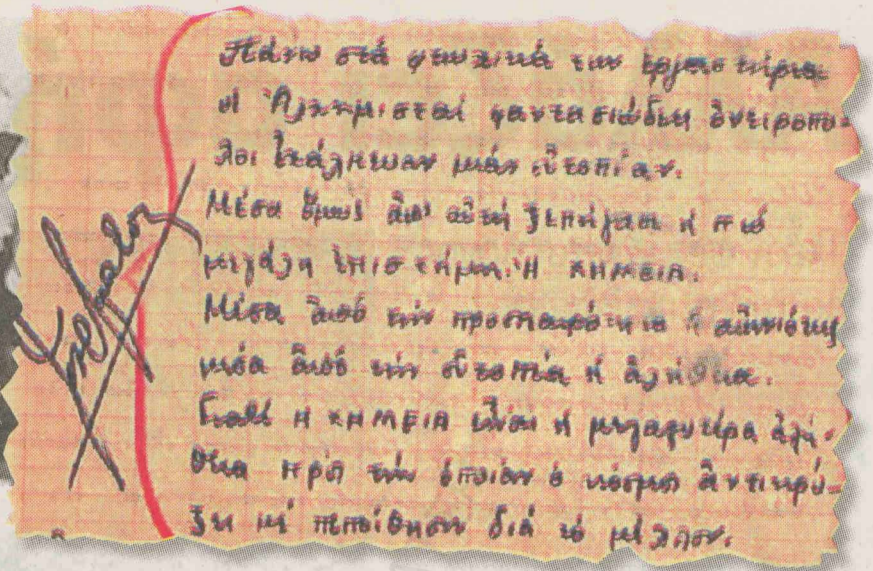

Στα κρατητήρια της Κοκκινότριμιθιάς

Στο εργαστήριο χημείας της Γεωπονικής Σχολής

Χειρόγραφες σημειώσεις από το μάθημα χημείας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Εθνικός πλούτος το αρχείο Κυριάκου Μάτση

Ο Γιαννάκης Μάτσης εμπιστεύτηκε το κληροδότημα του αδελφού του στο Πανεπιστήμιο Κύπρου για ψηφιοποίηση

Της Ευαγγελίας Σιζοπούλου

Ηρθε η στιγμή που το μοναδικό και πλούσιο αρχείο του ήρωα του Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59, Κυριάκου Μάτση, θα βγει από τα πλαίσια της οικογένειάς του, η οποία το φυλάει ως κόρην οφθαλμού, και θα γίνει ένα σπουδαίο κομμάτι της κληρονομιάς της πατρίδας και των ανθρώπων της.

Το αθησαύριστο αυτό υλικό, το οποίο εδώ και δεκαετίες έχει στην κατοχή του ο αδερφός του ήρωα, Γιαννάκης Μάτσης, θα ψηφιοποιηθεί από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και συγκεκριμένα από το Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου».

Σημαντικά έγγραφα και χειρόγραφα θα μετατραπούν σε κοινή κληρονομιά για όλους μας

Ο κ. Μάτσης εμπιστεύτηκε το ακαδημαϊκό ίδρυμα και μέσω συμφωνίας ψηφιοποίησης του αρχείου του ήρωα Κυριάκου Μάτση, η οποία υπεγράφη μεταξύ των δύο μερών, την περασμένη Τρίτη στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, τα σπουδαία έγγραφα και χειρόγραφα που κληρονόμησε από τον

αδερφό και συναγωνιστή του ο Γιαννάκης Μάτσης είναι θέμα χρόνου να μετατραπούν σε μια κοινή για όλους μας κληρονομιά.

Στόχος αυτής της ενέργειας είναι να σωθεί και να διατηρηθεί άσβεστη και να σωθεί η ιστορική μνήμη του Αγώνα της ΕΟΚΑ και δη του Τομεάρχη του Πενταδακτύλου, Κυριάκου Μάτση, ο οποίος έγινε ολοκαύτωμα, αρνούμενος να παραδοθεί, στο κρησφύγετό του στο Δίκωμο, στις 19 Νοεμβρίου του 1958.

Στο πλούσιο και γεμάτο θησαυρούς αρχείο περιλαμβάνονται χειρόγραφα του Κυριάκου Μάτση, αυθεντικά έγγραφα, φωτογραφίες, επιστολές και κείμενά του από το 1943 μέχρι και το έτος του θανάτου του, το 1958.

Εξαιρετικά ενδιαφέρουσες κρίνονται και οι γυμνασιακές μελέτες του ήρωα για την κυπριακή λογογραφία, υπό την εποπτεία του σπουδαίου φιλόλογου Κυριάκου Χατζηγιάννου, οι νεανικές του αναζητήσεις, τα σχέδια δοκιμίων και άρθρων

του, τα διηγήματά του, οι μελέτες του για τον αγαπημένο ποιητή της εποχής, Δημήτρη Λιπέρτη, αλλά και οι σελίδες από τα ημερολόγια του.

Στο πλαίσιο της υπογραφής της συμφωνίας για την ψηφιοποίηση του τόσο σπουδαίου υλικού του ήρωα, ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου, Τάσος Χριστοφίδης, ανέφερε ότι η Βιβλιοθήκη του ακαδημαϊκού ιδρύματος εξελίσσεται σε έναν πρωτοποριακό τόπο συγκέντρωσης ψηφιοποιημένου αρχειακού υλικού. «Ομολογώ», είπε ο Πρύτανης, «ότι έχω εντυπωσιαστεί από τη γραφή και το εκτόπισμα του Κυριάκου Μάτση, ενός ανθρώπου, ο οποίος ήταν πολύ μπροστά από την εποχή του. Μου δόθηκε η ευκαιρία να μελετήσω και να διαβάσω κείμενα του ήρωα όταν ο κ. Γιαννάκης Μάτσης με προσκάλεσε να μιλήσω πριν από δυο χρόνια στο μνημόσυνο του ήρωα στην γενέτειρά του, το Παλαιχώρι».

Επιπρόσθετα, ο κ. Χριστοφίδης ανέφερε ότι

«είναι ατυχία που έφυγε σε πολύ μικρή ηλικία, αν ήταν μαζί μας η τύχη αυτού του τόπου θα ήταν διαφορετική». Αν κρίνω από τα γραφόμενα του Κυριάκου Μάτση, συνέχισε ο Πρύτανης, το υλικό αποτελεί θησαυρό για κάθε μελετητή και ερευνητή, ο οποίος θα έχει τώρα πρόσβαση σε άγνωστα ντοκουμέντα τόσο της περιόδου του Αγώνα της ΕΟΚΑ όσο και του ίδιου του αγωνιστή.

«Είναι για μας μεγάλη τιμή να παραλαμβάνουμε σήμερα το αρχειακό υλικό που αφορά τη ζωή, τη σοφία και τη δράση του Κυριάκου Μάτση. Σημαντική η ενέργεια της οικογένειας Μάτση να προσφέρει αυτό το σημαντικό αρχείο στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, για να έχει πρόσβαση ο κάθε ερευνητής που επιθυμεί να προβεί ακόμα και σε διατριβές. Για να διαβάσει ή να μελετήσει κάποιος/α το αρχείο του Κυριάκου Μάτση, πρέπει πρώτα να είναι σκεπτόμενος άνθρωπος, κα-

τέληξε ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Γ. Μάτσης: Σπουδαία πηγή της ελληνικής κυπριακής ιστορίας

Από την πλευρά του ο κ. Γιαννάκης Μάτσης, αφού ευχαρίστησε τον κ. Χριστοφίδη, ανέφερε ότι το αρχείο που παραδίδεται για ψηφιοποίηση από το ανώτατο ακαδημαϊκό ίδρυμα, αποτελεί πολύτιμο θησαυρό της νεότερης κυπριακής ιστορίας και φιλοσοφίας.

«Ο Κυριάκος Μάτσης», ανέφερε ο αδερφός του, «δεν ήταν μόνο ο αγωνιστής που αγωνίστηκε για αποτίναξη του αγγλικού ζυγού, αλλά υπήρξε φιλόσοφος, στοχαστής, ρήτορας και άψογος χειριστής του γραπτού και προφορικού λόγου».

Μάλιστα, ο κ. Μάτσης παρέθεσε το τελευταίο γράμμα του αδελφού του, γραμμένο στο κρησφύγετό του στο Δίκωμο, 17 μόλις ημέρες πριν από τη θυσία του:

«Να γιατί δεν νοιάζομαι αν τη γη αυτή τη ζουν Τούρκοι, Έλληνες, Εβραίοι για... Εκείνο που έχει αξία είναι να τη ζουν αυτοί που την ποτίζουν με τον ιδρώτα τους και να περπατούν πάνω της ελεύθεροι, διαφεντευτές της, κυρίαρχοί της. Ν' αναπνέουν περήφανοι τον αέρα της που να 'ναι αέρας δροσιάς, ομορφιάς, λεβεντοσύνης, όχι πνίχτης».

Εξάλλου, ο κ. Μάτσης συνέχισε λέγοντας ότι ο πρώην Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, Χρήστος Σαρτζετάκης, αναφερόμενος στον Κυριάκο Μάτση είπε ότι ήταν για τους φοιτητές της Θεσσαλονίκης, ο αδιαμφισβήτητος αρχηγός καθώς εξέπεμπε εθνική φλόγα.

Σύμβολο και έμπνευση για όλους

Καταλήγοντας ο κ. Μάτσης ανέφερε ότι το αρχείο του Κυριάκου Μάτση θα αποτελέσει για το κοινό, τους φοιτητές και τους ερευνητές, μια σπουδαία πηγή της ελληνικής κυπριακής ιστορίας των ετών 1944 - 1958 και θα αποκαλύψει την βαθιά, φιλοσοφική του θεώρηση και βίωση των πραγμάτων και την αγάπη του για την Κύπρο και τον άνθρωπο γενικότερα.

«Χαιρόμαστε διπλά γι' αυτή την απόφαση της οικογένειας Μάτση, καθώς το υλικό θα είναι τώρα στη διάθεση της ερευνητικής κοινότητας», σχολίασε η αναπληρώτρια διευθύντρια της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κύπρου, Έλενα Διομήδη - Παρπούνα. «Είναι με αίσθημα μεγάλης ευθύνης», πρόσθεσε, «που παραλαμβάνουμε αυτό το σπάνιο υλικό και που η οικογένεια του ήρωα μας εμπιστεύεται αυτό τον εθνικό πλούτο, το οποίο θα ψηφιοποιηθεί και θα διαφυλαχθεί. Ο αγώνας του Κυριάκου Μάτση είναι σύμβολο και έμπνευση για όλους μας».